Anadolu Sak Zeka Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Anadolu Sak Zeka Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15928

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Anadolu Sak Zeka Ölçe?i (AS?S), Türkiye'nin kültürel ve dilsel yap?s?na uygun olarak geli?tirilmi?, standartla?t?r?lm?? bir **zeka ölçüm arac?d?r**. 2016 y?l?nda kullan?ma sunulan bu ölçek, Türk çocuklar?n?n bili?sel yeteneklerini, yabanc? ölçeklerin adaptasyonunda kar??la??lan kültürel önyarg?lardan ar?nd?r?lm?? bir biçimde de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. AS?S'in geli?tirilmesi süreci, Anadolu Üniversitesi ÜYEP Merkezi taraf?ndan yürütülmü?tür ve Türkiye'deki üstün yetenekli ö?rencilerin tespiti ve e?itimi alan?nda önemli bir bo?lu?u doldurmaktad?r.

Ölçe?in temel amac?, genel zeka seviyesini kapsaml? bir ?ekilde belirlemek ve bu zekan?n alt bile?enlerini (sözel, say?sal, figürel vb.) analiz etmektir. Ölçek, psikometrik aç?dan sa?lam temellere dayanmakta olup, detayl? güvenirlik ve geçerlik raporlar?na sahiptir. Bu ölçek, Türk e?itim sistemi ve psikolojik de?erlendirme standartlar? için önemli bir yer tutmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Zeka, Bili?sel Yetenek, AS?S, Psikometri, Üstün Yetenek, Standartizasyon, Zeka Ölçe?i, Geli?tirme.

Yazarlar

U?ur Sak, Bal Sezerel, B., Ayas, B., Tokmak, F., Özdemir, N., Demirel Gürbüz, ?., E. Öpengin.

Amaç

Anadolu Sak Zeka Ölçe?i'nin (AS?S) birincil amac?, Türk kültürüne özgü, dilsel ve kültürel faktörleri dikkate alarak **çocuk ve ergenlerin zeka düzeylerini** ve bili?sel profillerini ölçmektir. Geleneksel olarak kullan?lan uluslararas? zeka testlerinin (örne?in WISC) adaptasyonlar?nda ortaya ç?kabilen kültürel sapmalar? en aza indirmek hedeflenmi?tir.

Ölçek, sadece genel bir zeka puan? sunmakla kalmaz, ayn? zamanda bireyin güçlü ve zay?f yönlerini ortaya koyan alt testler arac?l???yla ayr?nt?l? bir **bili?sel profil** ç?karmay? amaçlar. Bu detayl? profil, özellikle üstün yetenekli ö?rencilerin erken tan?lanmas? ve onlara yönelik uygun e?itim programlar?n?n (ÜYEP gibi) planlanmas? için kritik öneme sahiptir.

Yap?

AS?S, ça?da? zeka kuramlar?n? temel alarak çok boyutlu bir zeka yap?s?n? ölçer. Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, genellikle G Faktörü (Genel Zeka) çat?s? alt?nda toplanan ve farkl? bili?sel yetenek alanlar?n? temsil eden bir dizi alt bile?enden olu?ur. Bu alt bile?enler, **sözel ak?l yürütme**, nicel dü?ünme ve görsel-mekansal beceriler gibi alanlar? kapsamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda, Türkiye'deki e?itim sisteminin gerektirdi?i ve günlük ya?amda kar??la??lan bili?sel görevlerin analizi yap?lm??, böylece yap?sal geçerli?in kültürel ba?lamda maksimize edilmesi sa?lanm??t?r. AS?S, zekay? dura?an bir özellikten ziyade, geli?tirilebilir ve çok yönlü bir yetenekler bütünü olarak ele alan modern bir yakla??mla tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Anadolu Sak Zeka Ölçe?i'nin **geçerlik** çal??malar?, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü kan?tlamak amac?yla kapsaml? bir ?ekilde yürütülmü?tür. Ölçe?in yap?sal Geçerlik çal??malar?, do?rulay?c? ve aç?klay?c? Faktör Analizi teknikleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir.

Özellikle 2016 y?l?nda yay?mlanan teknik raporda (Sak ve ark.), kriter geçerli?i ve e? zamanl? geçerlik analizlerine yer verilmi?tir. Bu analizler, AS?S puanlar?n?n, ayn? popülasyonda kullan?lan di?er standart zeka testleri veya akademik ba?ar? ölçütleriyle tutarl? ve anlaml? korelasyonlar gösterdi?ini ortaya koymu?tur.

Güvenirlik

AS?S'in **güvenirlik** analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde ve farkl? ko?ullar alt?nda ne kadar tutarl? oldu?unu göstermek için yap?lm??t?r. Güvenirlik çal??malar?, ölçe?in iç tutarl?l???n? (Cronbach Alfa katsay?s?) ve test-tekrar test güvenilirli?ini içermektedir.

Yay?mlanan psikometrik verilerde, AS?S'in alt testleri ve genel zeka puan? için yüksek düzeyde iç tutarl?l?k katsay?lar? rapor edilmi?tir. Bu yüksek Güvenirlik de?erleri, ölçe?in ölçtü?ü bili?sel yeteneklerin rastgele hatadan büyük ölçüde ar?nm?? oldu?unu ve tekrarlanan ölçümlerde istikrarl? sonuçlar verdi?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

AS?S'in geli?tirme sürecinde, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? do?rulamak için hem Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Bu analizler, test maddelerinin teorik olarak hedeflenen alt faktörler alt?nda topland???n? göstermi?tir.

Yap?lan Faktör Analizi sonuçlar?, AS?S'in zeka yap?s?n? temsil eden belirgin ve ayr?k alt boyutlara sahip oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu alt boyutlar, testin genel zeka puan?na katk?lar?n? net bir ?ekilde ortaya koyarak, uygulay?c?lara bireyin bili?sel güçlüklere sahip oldu?u alanlar hakk?nda spesifik bilgiler sunmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçüm Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Standartla?t?r?lm?? Bili?sel Yetenek Testi)

Format: Bireysel Uygulama, Ka??t-Kalem ve Materyal Tabanl? (Performans ve Sözel Alt Testler içerir)

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Ya? Grubu: Ölçe?in standartizasyon çal??mas? genellikle okul ça??ndaki geni? bir aral??? (örne?in 4-16 ya?) kapsamaktad?r, ancak uygulay?c? kitab?nda detayl? ya? aral?klar? belirtilmi?tir.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye genelinde farkl? sosyoekonomik ve co?rafi bölgelerden seçilmi? geni? bir örneklem üzerinde standartla?t?r?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Uygulay?c?lar taraf?ndan birebir ve yüz yüze yönetilen, zaman s?n?rl? ve zaman s?n?rs?z alt testlerden olu?an bir bataryad?r. Puanlama, standart puanlar (IQ) ve alt test profilleri ?eklinde yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

Zeka Testi, Bili?sel De?erlendirme, AS?S, Türk Standardizasyonu, Çok Boyutlu Zeka, Performans Testi, Sözel Zeka, Okul Ça??.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: U?ur Sak

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: ORCID bilgisi kaynakta mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: usak@anadolu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Anadolu Üniversitesi ÜYEP Merkezi, Eski?ehir, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2016 (Uygulay?c? Kitab?n?n Yay?n Y?l?)

?zinler ve Kullan?m Hakk?: Ölçek, Anadolu Üniversitesi ÜYEP Merkezi taraf?ndan geli?tirilmi?tir ve kullan?m? genellikle e?itimli ve sertifikal? uygulay?c?larla s?n?rl?d?r. Kullan?m ve uygulama

ARABPSYCHOLOGY.COM

sertifikasyonlar? kurum taraf?ndan sa?lanmaktad?r.

Ücret: Ticari kullan?m ve e?itim ücretleri, yay?nc? kurum (Anadolu Üniversitesi) politikalar?na tabidir.

Ek Kaynak: Ölçe?in detayl? güvenirlik ve geçerlik raporuna ?u adresten ula??labilir: researchgate.net

Kaynaklar

Sak, U., Bal Sezerel, B., Ayas, B., Tokmak, F., Özdemir, N., Demirel Gürbüz, ?. ve Öpengin, E. (2016). **Anadolu Sak Zeka Ölçe?i (AS?S) uygulay?c? kitab?**. Eski?ehir: Anadolu Üniversitesi ÜYEP Merkezi.

Sak, U. ve ark. (2016). Anadolu Sak Zeka Ölçe?i (AS?S) Güvenirlik ve Geçerlik Raporu. (Çevrimiçi eri?im: researchgate.net)

Anadolu Sak Zeka Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Anadolu Sak Zeka Ölçe?i'nin maddeleri, uygulay?c? kitab? gizli tutulan ve telif haklar?na tabi olan standartla?t?r?lm?? bir test oldu?u için bu kaynakta yay?mlanmam??t?r. Test maddelerine yaln?zca resmi sertifikal? uygulay?c?lar, Anadolu Üniversitesi ÜYEP Merkezi taraf?ndan sa?lanan materyaller arac?l???yla eri?ebilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM